

PRAMEN

MESAČNÍK MICHALOVSKÉJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

JÚN 2007

ČÍSLO 6

ROČNÍK 5

CENA 8 Sk

Lásku treba pestovať a nenávisť ničit'

Izraelskemu národu v Egyptskom zajatí hrozilo že ich Egypťania vykynú, že ich zlikvidujú. Báli sa, že keď ich bude veľa, tak sa zbúria a postavia sa proti nim a že preberú oni moc do svojich rúk. Preto nariadili pôrodným babičkám, aby pri pôrode chlapcov zabíjali. V tom čase sa zázračne zachránil Mojžiš a dostal sa na kráľovský dvor, kde sa mu dostalo vysokého vzdelania a on potom vyviedol izraelitov z Egyptského zajatia do zaslúbenej zeme. Ale ani v Zaslúbenej zemi národ Izraelský to nemal ľahké, lebo tu naokolo boli pohanske národy a tí vplývali na izraelský ľud a hrozilo im, že sa stanu pohanía a príjmu pohanskú modloslužbu. Izraeliti sa od pohanov stránilí a tak časom vznikla aj nenávisť voči nim. Talmud zakazoval im pomoc poskytnúť pohanovi, vrátiť mu nájdenu vec, zasypať pomôcť atď. Ale aj tak sa pomiešali izraelitania s pohanmi a z týchto zmiešancom vznikli Samaritania. Izraeliti sa s nimi nemeli ani rozprávať a stretávať.

Príchod Isusa Christa začal lámať túto nenávisť a káže milovať aj Samaritánov a všetkých, hlása lásku aj k nepriateľom. Žiada lásku nielen k Bohu, ale aj bližnému a dáva to za najvyšší zákon a príkaz. Žiada modliť za každého aj za nepriateľov. V modlitbe sa prejavuje duch lásky. Svätá Pravoslávna cirkev sa modlí za všetkých "milujúcich a nenávidiacich nás a za všetkých pravoslávnych kresťanov". Kresťanovi nič nepomôže len modlenie sa, ak z chrámu vyjde sebecký, neobrozený, so škodlivým, nepriateľským a farizejským zmyslaním. Modlitby majú vniesť do nášho srdca duch týchto modlitieb, duch lásky, pokoja a mieru, ale my to musíme v praktickom živote uskutočňovať a realizovať svojim životom. Musíme byť príkladom iným, našim bližným, aby aj oni tak činili. To je úloha sv. Cirkvi. Jej členovia žijú tu teraz, preto sa žiada od nich, aby duch modlitby uplatňovali v praktickom živote pre všetkých ľudí a pre nový a lepší život. Sv. apoštol Pavel nám veľmi múdro radí: "Jeden druhému bremena nese, tak naplníte zákon Christov."

Ale život kresťanov často ukazuje opak. Aj tu nás prenasledujú zlé zlozvyky ako izraelitov Talmud. Len sa pozrime aká nenávisť bola medzi kresťanmi v histórii. Východ a Západ, pravoslávni, katolíci a protestanti. Ak zoberieme do rúk najnovšie vydanie Dejiny gréckokatolíckej cirkvi a aj tam zistíme, aká obrovská nenávisť bola latinskej cirkvi voči byzantskej, východnej, cyrilometodskej, slovanskej, východnému obradu, voči pravoslávny veriacim a dokonca aj voči uniatom-gréckokatolíkom, lebo aj oni dodnes užívajú pravoslávne bohoslužby. Je to taká nenávisť, ktorá sa ani nedá opísať a len veľmi ťažko sa ospravedľňuje a prosíť o odpustenie. O toto musia veľmi dlho prosíť a to všetci katolíci latinského obradu na celom svete. V týchto dejinách je opísaná azda ešte väčšia nenávisť ako je v Talmude. Ale neraz je to tak aj dnes na mnohých miestach u veriacich, kňazov a biskupov. Vyrástla tu veľká nenávisť, kde si dobré ohrieva polievocku zlý duch. Vyrástla lebo ju tu stáročia pestovali nielen veriaci, ale aj kňazi a biskupi, a mnísi.

Ak chceme, aby sa tu rozmnožila a vyrástla kresťanská láska medzi kresťanmi a všetkými ľuďmi, jedného k druhému, pre radosť a šťastie všetkých a to sa nám treba všetkým postarať a priložiť ruky a srdce k dielu. To sa týka všetkých nás, ale výsledok sa dostaví na radosť všetkých. Bude to síce rásť pomaly lebo dobrá myšlienka sa pomaly šíri, ale stojí za to s tým popasovať a prispieť aj nám svojou prácou a láskou.

prot. ThDr. Štefan Horkaj

Sviatok svätých apoštolov Petra a Pavla

Cirkev osobitým spôsobom vyčlenila tento sviatok, ktorý má veľký význam aj pre každého jedného z nás. Tomuto sviatku predchádzal špeciálny mnohodenňý pôst.

Cirkev stanovila takýto špeciálny pôst ešte pred tromi väčšími sviatkami. Paschou Christovou - sviatkom duchov, ktorému predchádza Veľký pôst; pred sviatkom Christovho Narodenia, ktorému predchádza Roždestvenský pôst a nakoniec pred sviatkom Zosnutia Presvätej Bohorodičky, kedy sa pravoslávni kresťania postia dva týždne. Pred mnohými, ba aj dvanástimi najväčšími sviatkami, Cirkev však neustanovila zvláštne prípravné pôsty, napríklad pred Narodením Presvätej Bohorodičky alebo pred sviatkom Stretnutia Hospodina so Simeonom. Len štyri sviatky dostali takú česť a každý z nich akoby posväcoval jedno ročné obdobie: Zosnutie Bohorodičky - jeseň, Christovo Narodenie - zimu, Pascha - jar a sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla - leto.

V čom vlastne spočíva samotné, neobvyklé vyčlenenie sviatku sv. apoštolov Petra a Pavla? Prečo pamiatka na týchto ľudí, žijúcich pred dvoma tisícročiami, tak silno pôsobí na našu dušu a vplýva na kresťanský život? Kto boli títo dvaja ľudia, ktorí priniesli nebyvalé skutky do svetovej histórie?

Apoštol Peter, ktorého do jeho stretnutia s Christom nazývali Šimon, bol prostým rybárom, chudobným, takmer úplne negramotným. Mal ženu a je možné, že aj deti, každý deň veľmi ťažko pracoval, zarabujúc si na živobytie. No v jeho duši žila plamenná viera a bázeň pred Hospodinom, ktoré mu dovolili už po prvom slove Spasiteľa všetko zanechať: svoju remeslo, dom, majetok, dokonca aj rodinu - a nasledovať Christa.

Úplne odlišným človekom bol však

apoštol Pavol, ktorý sa až do svojho obrátenia volal Saul. Pochádzal zo zámožnej rodiny, bol z Benjaminovho pokolenia, mal čestné rímske občianstvo, veľmi prísne dodržiaval židovský zákon, patril k farizejom; vychovával ho slávny učiteľ zákona Gamaliel, ktorého si vážil celý národ. Okrem toho, Saul bol vynimočne vzdelaný v antickej múdrosti, vynikajúco poznal antickej kultúru. Mal veľkú moc: mal osobitné splnomocnenie od veľkňaza na prenasledovanie kresťanov a odovzdávanie ich na muky. Všetko to však robil zo svojej zanietej horlivosti proti Bohu. Keď sa mu však zjavil Sám Hospodin Isus Christos na ceste do Damasku, Saul sa s takou istou horlivosťou sa postavil na obranu Cirkvi a hlásanie kresťanstva.

Apoštol Pavol neprestajne putoval a hlásal Evanjelium. Počas pobytoch v rôznych krajinách napísal 14 listov, ktoré, ako hovorí sv. Ján Zlatousta, ochraňujú Všeobecnú Cirkev ako steny postavené z diamantu. Svojou múdrosťou a krásou reči obracal tisíce ľudí k Christovi. Židia chceli neraz apoštolu Pavla zabíť. Raz ho kameňovali, a keď si mysleli, že je už mŕtvý, vyhodili ho za mesto. Potom sa viac ako štyridsať ľudí zaprisahalo nejst a nepiť, pokiaľ nezabijú Pavla. No Božou Prozreteľnosťou pokračoval on vo svojej službe. Na chorých vkladali šatky a opasky ktoré boli Pavlove a chorí sa uzdravovali, a zlí duchovia z nich vychádzali. Apoštol vzkriesil mládenca, ktorý spadol z tretieho poschodia.

Nero prikázal Pavla usmrtiť mečom, pretože bol rímskym občanom, a tak to ukladal zákon. Obaja apoštoli zosnuli v jeden deň, hoci s rozdielom jedného roku - 29. júna.

V stichire sviatku sa hovorí: "Utvrdenie dal si Cirkvi Tvojej, Hospodine, Petrovu tvrdosť a Pavlov rozum". "Petrova tvrdosť" - to je statočnosť vo vyznávaní viery a utrpení.

Milá udalosť v PCO Strážske

Cirkevnú obec v Strážskom navštívil z USA jej bývalý duchovný správca

Nedeľa 10. júna 2007 sa zapísala v histórii Pravoslávnej cirkevnej obce v meste Strážske ako udalosť veľkého významu pre terajšiu aj budúcu generáciu veriacich ako aj všetkých obyvateľov mesta Strážske. Po 37 rokoch sme veľmi srdečne privítali nášho duchovného otca protorejera Jozefa Petranina. Aby aj čitatelia nášho časopisu spoznali osobnosť nášho vzácného hosťa, uvádzame jeho krátky životopis.

Otec prot. Jozef Petranin sa narodil v roku 1933 v obci Lipová v Bardejovskom okrese. Vyrástal v zbožnej rodine roľníka. Bol nev-

inne perzekuovaný v mnohých obdobiach svojho života či už zo strany štátnej správy za obdobia komunizmu, ale aj ako pravoslávny duchovný. Správcom Pravoslávnej cirkevnej obce v Strážskom bol v rokoch 1962 až 1970.

Počas jeho pôsobenia sa v Strážskom zrealizovala stavba farskej budovy, v ktorej sa v súčasnosti vykonávajú pravoslávne bohoslužby, pričom sa aj o rekonštrukciu chrámu a okolia terajšieho gréckokatolíckeho chrámu. V pastoračnej činnosti si svojim pastierskym prístupom, slúžením a kázňami získal autoritu svojich veriacich, ktorí naňho dodnes spomínajú.

V rokoch 1969-1970 zastupoval riaditeľa biskupského úradu v Michalovciach

vo funkcii misijného predsedu. Dňa 7. 4. 1970 odišiel do USA, mesta Pittsfield, štát Massachussets, kde je oddaný vo svojej službe pravoslávnej cirkvi až doposiaľ.

Bol vyznamenaný viacerými kňazskými vyznamenaniami a hodnosťami. V roku 1968, ako delegát za Pravoslávnu cirkev v Československu, sa zúčastnil návštevy Bulharskej pravoslávnej cirkvi, kde ho patriarcha carihradský Athenagoras vyznamenal zlatým krížom, ktorý mu osobne odovzdal. Vladyka Cyril, biskup michalovský, ho pri príležitosti jeho odchodu do USA vyznamenal hodnosťou protorejera. Svojimi organizačnými schopnosťami, svojou obetavosťou a za pomoci svojej manželky Júlie, sa pričínil o zveladenie pravoslávneho chrámu v Pittsfielde, štát Massachussets a o zabezpečenie farskej budovy pre jeho nástupcu.

V nedeľu 10. júna sa už od skorých hodín schádzali veriaci z mesta a blízkeho i vzdialeného okolia, aby sa spolu s nami potešili a uctili si vzácnu návštevu. Mnohí sa určite tešili aj z toho, že sme sa rozhodli privítať nášho hosťa v novom chráme, hoci nedokončenom, a poslúžiť v ňom aj prvú slávnostnú svätú liturgiu. Zvedavosť bola príčinou aj väčšej účasti občanov mesta Strážske, ktorí nie sú našimi veriacimi, ale prechováajú sympatie a prajú nám v našom bohumilom diele. Postupne sme privítali procesie zo Stakčína a Humenného, ktorí nás prišli podporiť v tento pre nás veľmi vzácny deň.

Pri privítaní procesie zo Stakčína sa správca cirkevnej obce vyznal z úcty k otcovi prot. Jánovi Gliganičovi a jeho veriacim, že na nás nikdy nezabudli a podporujú malé cirkevné obce ako je aj tá naša v Strážskom. Pred dvomi rokmi v máji 2005 nemohli prísť na posviacku základného kameňa z dôvodu prírodnej kalamity, ktorá zatarasila jedinou prístupovú cestu zo Stakčína smerom na Humenné. O to viac sa

Samotné meno Peter, ktoré mu dal Hospodin, označuje kameň, pretože Peter vyznal svojho Učiteľa ako Syna Božieho. Na kameni tohto vyznania, tejto pravej, pravoslávnej viery v Hospodina, Christos založil Svoju Cirkev. "Pavlov rozum" - to je tá nezvyčajná múdrosť, ktorá už dvetisíc rokov privádza k Bohu srdcia ľudí. Naozaj, v ľudskej histórii nenájdeme múdrejšieho človeka ako apoštol Pavol, ledaže by sme s ním mohli porovnávať múdreho Šalamúna. Musíme pozorne čítať listy apoštola Pavla, keď sa chceme presvedčiť, že on má naozaj "um Christov", ako sa hovorí v jednom z listov.

Apoštol Pavol, aj keď bol niekedy vo svojej nevedomosti prenasledovateľom Christovej Cirkvi, sa po celý svoj ďalší život kajal pre svoje mládenecké poblúdenie. V svojich listoch sám seba nazýva "beštou", najmenším z apoštolov a nedostojným sa tak vo všeobecnosti nazývať, hovorí, že všetky jeho nespočetné zázraky nevykonal on, ale blahodať Božia. Aby nikomu nebol na obtiaž, vo svojej kazateľskej činnosti si sám zaraboval na kusok chleba stavbou stanov. Apoštol Pavol, ktorý bol uchvátený do tretieho neba a počul nevysloviteľné slová, stále vystupoval veľmi pokorne.

Daj, Bože, aby teraz, v našom nezdravom živote, kedy nemáme takú horlivosť, také zapálenie, ktoré mali apoštoli, aby prišla k nám tá horlivosť, ten oheň Evanjeliovej lásky, aby toto malé apoštolstvo, hoci len malé napodobenie svätým apoštolom bolo v nás. Za čo v nás bude? Za silnú vieru, za lásku k svätému Písmu. Vtedy, keď si budeme texty Sv. Pisma vážiť tak, ako si ho vážili Boží svätí.

Mgr. Peter Bizik

Po privítaní procesií a príprave otcov duchovných na slúženie liturgie sa začala oficiálna časť našich slávností. Ako prví privítali nášho vzácného hosťa tí najmenší, ktorých je Kráľovstvo Božie. Simonka, Janko, Betka, Jakubko, Dávidko, Viktorka a Natálka svojimi básničkami zloženými špeciálne k tejto udalosti našou mátuškou veľmi prekvapili nášho hosťa i ostatných. Otec Jozef neskrýval dojatie a sľúbil že nikdy, pokiaľ bude žiť, nezabudne na tento krásny okamih a bude naňho spomínať a modliť sa za tieto deti a ich rodičov.

pokračovanie na str. 2

Milá udalosť v PCO Strážske

pokračovanie zo str. 1

Pred samotným začiatkom liturgie sa k vzácnemu hosťovi prihovoril aj duchovný správca Mgr. Michal Džugan, ktorí ho privítal v mene všetkých zúčastnených. Pripomenul históriu a udalosť z pôsobenia otca Jozefa v Strážskom, históriu stavby chrámu od jeho počiatku, cez oslovenie otca Jozefa Petranina o pomoc až po konkrétne činy pomoci, ktoré viedli až k tomuto okamihu slúženia. Poprosil v mene všetkých Strážčanov o odpustenie aj za udalosť, na ktorú nás host' nerád spomína, ale na ktorú sa nedá určite úplne zabudnúť. Aj napriek tomu láska, ktorú pociťuje k svojmu rodnému kraju a pôsobisku bola väčšia o čom svedčí aj toto Božie dielo - Boží chrám.

Ako reakciu na tento prihovor sa otec Jozef všetkým verejne vyznal z pocitu viny, že opustil svojich veriacich a odišiel so svojou rodinou ďaleko do USA. Veľmi ho trápilo, keď sa informoval na svoj rodný kraj a na udalosť, ktoré sa tu odohrali, keď počul, že sa stavajú nové chrámy, ale bohužiaľ nič nepočul o Strážskom. Iskierka nádeje prišla vtedy keď bol oslovený našim otcom duchovným, ktorý ho informoval o tom, že sme sa rozhodli postaviť si takisto nový chrám. Všemohúce sa snažil pomôcť tomuto dielu. Boh vypočul jeho vrúcne prosby a odhodlanie s láskou pomôcť a zbierky, ktoré zorganizoval v USA ho samotného prekvapili. Vôbec nepredpokladal takúto štedrosť darcov s akou sa stretol pri oslovovaní veriacich v Amerike. Keď prišiel na Slovensko a prvýkrát videl náš chrám na vlastné oči, videl v akom je

stádiu, prišla veľká úľava pre jeho svedomie a určité oslobodenie z pocitu viny za to že nás opustil. Teraz verí, že tento chrám určite s Božou pomocou dokončíme a budeme sa spolu tešiť z diela našej spásy.

Slávnostnú svätú liturgiu viedol prot. Mgr. Miroslav Janočko, tajomník pre katechizáciu, pastoračiu a cirkevné školstvo Michalovskej pravoslávnej eparchie v Michalovciach. Okrem vzácného hosťa spoluslúžili otcovia duchovní mitr. prot. Mgr. Peter Humeník z PCO v Humennom, mitr. prot. Mgr. Ján Choma z PCO v Bežovciach, prot. Mgr. Ján Gliganič, CSc. zo Stakčína. V kázni sa k veriacim prihovoril otec Ján Choma, ktorý vo svojich slovách vyzval všetkých k uvedomeniu si dôležitosti chrámu z duchovného pohľadu, ako posvätného miesta, kde prebýva samotný Spasiteľ Isus Kristus, kde sa prináša Jeho nekrvavá obeť za naše hriechy, kde sa koná v Svätom Duchu naša spása. Zdôraznil dôležitosť nášho vzťahu k chrámu aj z tej vonkajšej materiálnej stránky, ako je prispievanie na stavbu chrámu svojimi milodarmi, prácou a starostlivosťou o chod chrámu. Ako argument pre nás všetkých, aby sme mali kladný vzťah k chrámu kázeň ukončil slovami prosby z našich bohoslužobných textov v ktorej počas celej histórie chrámu prosíme Boha, aby si v svojom veľkom milosrdenstve spomenul na blažených zakladateľov, budovateľov, dobrodincov a podporovateľov tohto chrámu a bol k nim milostivý.

Na konci slávnostnej liturgie zástupca našej Michalovskej pravoslávnej eparchie prot. Miroslav Janočko v mene Jeho Blaženosti Kryštofa, arcibiskupa pražského, metropolitu pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku ako aj v mene správcu Michalovskej pravoslávnej eparchie udelil cirkevné vyznamenania. Za zásluhy o rozvoj Svätej pravoslávnej cirkvi bol udelený našim metropolitom vladykom Kryštofom otcovi protorejovi Jozefovi Petraninovi Rád svätého Cyrila a Metoda - Zlatý kríž.

Na záver sa touto cestou chceme poďakovať všetkým, ktorí podporili túto slávnosť, prišli sa spolu s nami potešiť a prispeli aj svojimi milodarmi na stavbu nášho nového chrámu. Nech ich i nás Boh obdaruje svojou blahodajúcou, aby sme mu s vďakou slúžili a plnili Jeho svätú vôľu.

Mgr. Michal Džugan, správca PCO v Strážskom

Píbehy z našich farností

Píbehy, ktoré napísal život na našich farnostiach na Slovensku po roku 1968

Slovenský básnik Janko Jesenský napísal veľmi smutnú báseň s názvom Vyhnaní ma. Píše v nej: Vyhnaní ma z vlastnej chaty. Bola zima - zvliekli šaty. Smädný som bol - mláky dali. Kamením ma krmievali. Opluvanô, zneučtenô prekrstili moje meno. Rodinu som veľkú mával, nik sa ku mne nepriznával. Sluhom som bol... Čoby sluha! Priali mi ma do pluha. Poháňali ako vola po roli, čo mojou bola... Smutno mi je, ťažko mi je. Jarmo reže sa do šije. Jarmo hlavu odreže mi. Zahyniem na vlastnej zemi. Ani ma nik neumyje, ani plachtou neprikryje, ani slzy nevyroní, nepochová, nezazvoní!..."

Pozatvárali sa chrámy pred pravoslávny duchovními a veriacimi, ktoré budovali aj naši otcovia, dedovia a pradedovia. Doslova nás vyhnaní, ako píše básnik. Mnohých sme pochovali a nemohli sme im ani zazvoniť, lebo to bolo zakázané. Z chrámov nás vyhnaní tí, ktorí ani len prstom na jeho stavbe či zariadení nepohli; ani oni, ani ich predkovia. Rozhodol som sa citovať z tejto básne, lebo je na nás, pravoslávnych, ako šita.

V roku 1968 sa na mnohých našich farnostiach neslúžilo. Neskôr bolo spoločné slúženie, ale to mal byť pokus získať pravoslávnych veriacich do únie. Keď však bolo zrejme, že pravoslávni nezradia svoju vieru, spoločné slúženie už nedovolili a neskôr ho zrušili. Pravoslávni veriaci slúžili na rôznych miestach - v garážach, v hasičských zbrojniciach, ba aj v bývalých krčmách. Situácia bola zlá, lebo všade sa v tom čase nadbiehalo uniatom.

Na jednu našu farnosť v prešovskom biskupstve, kde pravoslávna Cirkev slúžila bohoslužby do roku 1968, prišiel zrazu zákaz, aby tu pravoslávny duchovný prestal slúžiť. V tom čase sa stala tragédia v lese. Strom privrátil a zabil mladého lesného robotníka, ktorý bol pravoslávny veriacim. V dedine bolo zvykom, že pohreb sa konal v chráme. Funkcionári lesného závodu vybavili u cirkevného tajomníka na ONV a u miestneho uniatskeho duchovného, aby dovolili urobiť pohreb v chráme. Tí súhlasili, ako aj miestny uniatsky duchovný, ktorý prikázal kostolníčke, aby v ten deň otvorila chrám. Duchovný odišiel z domu a kostolníčka s kľúčom odišla do lesa. Prečo, to neviete. Chrám neotvoril nikto. V deň pohrebu bolo veľmi pekné počasie. Pravoslávny duchovný odsľúžil svätú liturgiu na cintoríne, kde vykonal aj pohreb. Keďže išlo o mladého človeka, ktorý náhle a tragicky zahynul, na pohrebe sa zúčastnilo asi tisíc veriacich. Každý z prítomných mal rôzne pocity a myšlienky. Mysleli na to, že prisľúbili otvoriť chrám, a neurobili tak, i keď vedeli, že ide o takúto smutnú tragickú udalosť. Bolo však pekné počasie, a pohreb prebehol dôstojne aj na cintoríne. Hovorí sa, že Božie mlyny melú pomaly, ale spravodlivo a isto. Aj tu sa to potvrdilo, o čom svedčia a rozprávajú ľudia na tejto farnosti dodnes.

Kostolníčku, ktorá odišla s kľúčom od chrámu do lesa, aby ho neotvorila a neumožnila tak uskutočniť dôstojný pohreb mladého veriaceho, postihla o niekoľko dní nešťastná udalosť. Táto udalosť ju prinútila otvoriť chrám svojmu synovi, ktorého jej o týždeň doniesli z vojenskej základnej služby mŕtveho domov. Chodila potom po dedine ako zmyslov zbavená a kričala, že pred mladým pravoslávny veriacim zatvorila chrám, a otvorila ho svojmu vlastnému synovi.

V spomínaných rokoch si mnohí ľudia nedávali pozor na jazyk, čo sa im stalo neraz osudným. Nemálo bolo takých, ktorí vykrikovali na verejnosti na pravoslávnych veriacich, osočovali ich, hanobili a nadávali na pravoslávnu Cirkev. Istá veriaca nadávala vždy na železničnej stanici, lebo práve tam bolo vždy najviac ľudí, a jej cieľom bolo, aby ju počuli všetci. Stalo sa, že onemela a dodnes jej nemôžu pomôcť. Zamyslime sa nad týmto príbehom, aby sme sa vystríhali nadávania, a aby sme nepriali nikomu nič zlého.

Istá pravoslávna veriaca mi rozprávala o tom, že jej sestra je tvrdá uniatka. Zakaždým, keď príde k nej na návštevu, ju znervózňuje svojimi nadávkami na pravoslávnu Cirkev a jej veriacich. Ona potom musí brať lieky na ukludnenie. Sestra - uniatka chcela svojim správaním dosiahnuť, aby jej sestra - pravoslávna zradila svoju vieru. Keď sa situácia opakovala častejšie, pravoslávna veriaca požiadala svoju sestru, aby ju viac nenavštevovala, a vysvetlila jej, že ona má svoju vieru a svoje presvedčenie, a toho sa nezriekne. Zdôraznila, že ona na uniatov nenadáva a podľa nej má každý právo vyznávať svoju vieru. Upozornila ju na to, že za jej správanie, za urážky a nadávky ju Boh môže potrestať. O týždeň po tomto ich rozhovore jej sestra dostala porážku.

Na inej našej farnosti sa vždy istý nepravoslávny veriaci na autobusovej zástavke zdravil našmu mladému pravoslávny duchovnému pred všetkými pozdravom "Česť práci!". Ani neviem, ako na to duchovný reagoval, lebo to bol veľmi tichý a skromný človek. Ja, byť na mieste toho duchovného, by som dotýčnemu poriadne vyčistil svedomie. Možno by bolo stačilo pozdraviť tak, ako sa pozdravil Róm, keď stretol prislušníka VB, ktorý išiel spolu s farárom. Pozdravil im: "Česť Bohu!". Trvalo niekoľko rokov, počas ktorých vyššie spomínaný nepravoslávny veriaci provokoval nášho duchovného. V tomto prípade sa nestalo nič mimoriadne zlé, iba to, že tento veriaci potom prichádzal do pravoslávneho chrámu na pravoslávne bohoslužby! Ani neviem, aké pohútky ho viedli k tomu, že takto zmenil svoje zmysľanie. Osobne som tohto človeka poznal, bol to roľník a vyučený remeselník. Po roku 1945 vstúpil do KSS, ale po niekoľkých rokoch zo strany vystúpil.

Život prináša rôzne zmeny do našich ľudských osudov. Na záver ešte jeden zvláštny príbeh. Istá žena veľmi odsudzovala a nadávala na manžela svojej známej, ktorej sa narodili dvojčatá. Vyjadrovala sa o ňom veľmi negatívne a vykrikovala, čo by ona urobila s takým mužom, keby to bol jej manžel. Neurobila by však vôbec nič! Prečo? Tejto žene sa po krátkom čase narodili dvakrát po sebe dvojčatá!!!

Byzantské misie a ich vplyv na formovanie európskej kultúry

Každoročne si pripomíname dielo sv. bratov Konštantína a Metoda na Veľkej Morave. Tak je tomu aj tento rok. Nedávno som na internete Moskovského patriarchátu našiel informáciu o tom ako honosne a pritom s úctou si pravoslávne Rusko pripomínalo „Deň slovanskej písmenosti“.

V súčasnosti je veľmi dôležitá otázka vplyvu byzantského kultúrneho dedičstva na európsku kultúru, hlavne v období európskeho humanizmu a renesancie. Je potrebné uviesť, že byzantská kultúra dala nový náboj antickému dedičstvu, ktorého pozitívne hodnoty dokázala pretransformovať a využiť pri aktualizácii kresťanstva. Európsky humanizmus a renesančné hnutie mohli naplno využiť pozitívny vklad byzantskej kultúry, ktorý im plne vyhovoval. Z tohto dôvodu by bolo mylné keby sme vnímali európsky humanizmus a renesanciu ako protiklad kresťanstva. Pretože humanizmus a renesancia využili pozitívne hodnoty antiky pri rozvoji kresťanskej európskej civilizácie stredoveku.

Mnohí byzantológovia dnes už upozorňujú na to, že názor na Byzanciu, ako tzv. „zabudnutú krajinu“, bol v minulosti zámerne vytváraný a umelo živý.

Navyše v období dovršenia štátneho vývoja, jeho stabilizácie a vrcholu svojej štátnosti, Byzancia vyslala misiu k našim predkom na Veľkú

Moravu (r. 863). Prítomnosť byzantskej misie v strednej Európe sa teda uskutočnila v čase prosperity Byzancie, keď impérium bolo na vrchole svojho rozvoja vo všetkých oblastiach. Preto nijako ináč iba pozitívne sa mohli prejavíť výsledky cyrilometodskej misie na ďalšom rozvoji štátnosti Veľkej Moravy.

Vďaka genialite Konštantína a jeho brata Metoda sa Slovania zaradili medzi kultúrne národy stredovekých dejín. Vynájdenie slovanskej abecedy bolo zárukou pozitívneho kultúrneho rozvoja Slovanov. Preto tá oslava „Dňa slovanskej písmenosti“. Okrem toho na Veľkej Morave bola vytvorená vyspelá nielen cirkevná správa, ale Veľká Morava mohla využiť kultúrnu a štátnu vyspelosť Byzancie na svoj rozvoj.

Preto byzantská misia mala širšiu ako iba čisto religióznu dimenziu. Veľkomoravská misia ovplyvnila aj okolité krajiny. Vyhnaním žiakov po smrti sv. Metoda sa v plnosti rozvinula práve v susedných krajinách.

Pre budúcnosť Európy rozhodujúcou skutočnosťou bolo prijatie kresťanstva z Byzancie na Kyjevskej Rusi. Pokrstenie kyjevského kniežaťa Vladimíra znamenalo zastavenie prenikania islamu do Európy. Taký istý význam mali byzantské misie pri pokresťančení Bulharov a juhovýchodných Slovanov.

Dnes je aktuálna otázka budúcnosti slovanského Kosova, kde cyrilometodska tradícia, hlavne jej mystický zmer cez kláštorný život, zaznamenala svoj rozvoj. Misia priniesla zjavné plody vo forme konkrétneho kultúrneho dedičstva, ktoré dnes podliehajú prísnej skúške. Nahradi túto kresťanskú tradíciu nová kultúra? A na toto územie budeme všetci už iba spomínať ako na bývalé teritórium slovanskej písmenosti?

prof. ThDr. Imrich Belejanič, CSc.

Životy svätých

Apoštol Bartolomej

Svätý apoštol Bartolomej pochádzal z Kany Galilejskej. Patril k dvanástim Christovým apoštolom. Po Zoslaní Svätého Ducha v deň Sv. Päťdesiatnice mu spolu s apoštolom Filipom (pamiatka 14. novembra) padol lós kázaf sv. Evanjelium v Sýrii a Malej Azii. Zvestujúc, sv. Evanjelium rozišli sa do rôznych miest, aby sa neskôr znovu zišli.

So svätým apoštolom Filipom putovala jeho rodná sestra, deva Mariamna. Prechádzajúc mestami Sýrie a Mizie prežili mnoho útrap a úkladov. Kameňovali ich, zatvárali do väznic.

V jednej usadlosti sa stretli s apoštolom Jánom Bohoslovom a spolu sa vydali do Frýgie. V meste Hierapolis silou svojich modlitieb k Bohu odstránili hromadnú echidnu - vretenište, ktorému sa pohania klaňali ako božstvu. Svätí apoštolí Bartolomej a Filip so sestrou potvrdzovali svoje kázanie mnohými znameniami.

V Hierapole žil človek, menom Stach, ktorý bol predošlých štyridsať rokov slepý. Keď sa uzdravil tak uveril v Christa a dal sa pokrstiť. Správa o tom sa roznesla po celom meste. Pred domom, kde žili apoštolí, sa zhromaždilo mnoho národa. Chori a posadnutí démonmi sa zbavovali svojich chorôb, mnohí sa dali pokrstiť. Predstavený mesta rozkázal zatknúť kazateľov a hodiť ich do žalára. Dom Stacha dal spáliť. Pohanskí šamani na súde predniesli svoju sťažnosť, že cudzinci odvracajú ľud od klanania sa domácim bohom. Domnievajú sa, že čarovná sila je v odeve apoštolov, panovník rozkázal strhnúť z nich odev. Deva Marianna zostala v ich očiach ako ohnivá pochodňa a nikto sa jej nesmel dotknúť. Svätých odsúdili na ukrižovanie. Apoštol Filip bol pribitý na kríž dolu hlavou. Spustilo sa zemetrasenie. Roztvorená zem pohltila vládu mesta, pohanských kňazov a mnoho národa. Ostatní sa vyľakali a začali uvoľňovať apoštolov z krížov. Pretože apoštol Bartolomej nebol zavesený vysoko, tak rýchlo ho uvoľnili. Apoštol Filip zomrel. Ustanoviac Stacha za biskupa Hierapola, apoštol Bartolomej a blahoslavená Marianna opustili toto mesto.

Zvestujúc Slovo Božie, Mariamna odišla do Likaonie, kde v pokoji odišla k Hospodinovi (pamiatka 17. február). Apoštol Bartolomej sa vy-

dal do Indie. Tam preložil Evanjelium od Matúša zo židovského do miestneho jazyka a obrátil k Christovi mnoho pohanov.

Navštívil Veľké Arménsko (krajinu medzi riekou Kura a prameňmi riek Tigris a Eufrat), kde učinil mnohé zázraky a uzdravil posadnutú dcéru kráľa Polimia. Z vďačnosti, nariadi kráľ I poslať apoštolov bohatý dar, ale ten ho odmietol. Povedal, že hľadá iba záchranu ľudských duší. Vtedy kráľ Polim s kráľovnou, uzdravenou princeznou a mnohými príbuznými, prijali sv. Krst. Ich príklad nasledovali obyvatelia desiatich miest Veľkého Arménska.

Na radu pohanských kňazov, kráľov brat Astiag chytil apoštola v meste Albana (dnes mesto Baku) a ukrižoval ho dolu hlavou. Avšak on aj z kríža neprestával zvestovať ľuďom blahú zvesť o Christovi Spasiteľovi. A tak, na rozkaz Astiaga, stiahli z apoštola kožu a odsekli mu hlavu. Kresťania položili jeho sväté ostatky do cínovej rakvy a pochovali ich.

Okolo roku 508 sväté ostatky apoštola Bartolomeja preniesli do Mezopotámie, do mesta Dara. Keď v roku 574 Peržania obsadili mesto, kresťania vzali ostatky apoštola a odišli k brehom Čierneho mora. Pretože ich dostihli nepriatelia, boli nútení spustiť rakvu do mora. Silou Božej milosti rakva zázračne priplávala k ostrovu Lipar. V 9. storočí, po prevzatí ostrova Arabmi, sväté ostatky boli prenesené do neapolského mesta Benevent. V 10. storočí ich bola časť prenesená do Rima.

O svätom apoštolovi Bartolomejovi sa hovorí v legende sv. Jozefa Piesňopisca (+ 883, pamiatka 4. apríla). Ziskajúc od jedného človeka časť ostatkov apoštola Bartolomeja, ctihodný Jozef ich priniesol do svojho obydlija blízko Konštantinopolu a postavil na počesť svätého apoštola chrám, do ktorého položil časť jeho pozostatkov. Ctihodný Jozef si veľmi prial zostaviť na počesť svätého chvalitebné spevy a usilovne sa začal modliť k Bohu, aby mu daroval talent k ich zostaveniu. V deň pamiatky apoštola Bartolomeja ho ctihodný Jozef zbadal v oltári chrámu. Ten privolať Jozefa, zbral z oltára sväté Evanjelium a položil mu ho na hrud' so slovami: "Nech ťa žehná Hospodin, tvoje spevy nech spríjemnia svet".

Odvtedy ctihodný Jozef začal písať hymny a kanonické piesne a okrášľil nimi nielen sviatok apoštola, ale taktiež pamätne dni mnohých ďalších svätých, zložil okolo tristo kánonov.

Svätí biskupi Ján Zlatoustý, Konštantín Alexandrijský, Epifan Cypruský a niektorí ďalší učitelia Cirkvi pokladajú apoštola Bartolomeja za jednu osobu s Natanaelom (Jn 1, 45 - 51 ; Jn 21, 2).

Pravoslávna Cirkev Christova si ctí každoročne svetlú pamiatku svätého apoštola Bartolomeja 11. júna/ 24.júna.

Svätý apoštol Bartolomej, modli sa za nás hriešnych pred Hospodinom!

Zázrak svätej Mariny

K nasledujúcej udalosti došlo v jednej Cyperskej rodine. Keď ich malému Andreasovi hrozilo, že zomrie na leukémiu, obrátili sa jeho rodičia na televíziu. Jej prostredníctvom bol najedený vhodný darca kostnej drene a rodina Vase Vasilia z Lemesy sa začala chystať na cestu do Ameriky, kde sa mala uskutočniť transplantácia. Pred cestou sa rodičia dopočuli o zázrakoch sv. Mariny. Rozhodli sa, že zavolajú do monastiera na Andru (ostrov Andros), ktorý je zasvätený tejto svätici, aby si vyprosili požehnanie.

Predstavený monastiera archimandrita Kyprian rodičom telefonicky sľúbil, že sa bude ku svätej Marine modliť o pomoc pri operácii, a požehnal im. Po modlitbách otca Kypriana sa celá rodina vydala na cestu do Spojených štátov.

Po nekonečných vyšetreniach a príprave dieťaťa pristúpili lekári k veľmi vážnej a zložitej operácii. Na tomto mieste je treba povedať, že na začiatku tejto operácie, sa pred chirurgom, ktorý mal malého Andreea operovať, objavila

akási žena. Tvrdila, že je Andreasova oslobodená lekárka a prosila, aby mohla byť pri operácii prítomná. Pri tomto rozhovore nemal chirurg najmenšiu pochybnosť o tom, že je táto žena lekárka. Aj napriek tomu, že jej niekoľkokrát opakoval, že cudzí lekár nesmie byť pri operácii, pri tak zložitej operácii, ale jej vytrvalosť nakoniec obmäkčili jeho počiatocnú neústupnosť. Požiadal ju, aby v miestnosti pre lekárov nechala svoje osobné údaje.

Naznáma lekárka vošla na operačnú sálu a bola nielenže prítomná, ale i pomáhala pri operácii. Niekoľkokrát dávala inštrukcie, čo je potrebné urobiť, aby bola operácia úspešná. Po skončení operácie chirurg všetkým poďakoval a odišiel. Andreasov otec pribehol, aby sa poďakoval a opýtal, ako operácia dopadla. „Všetko išlo veľmi dobre,“ povedal chirurg a dodal: „ale nechápem prečo ste prišli za mnou, keď ma vaše dieťa takú skvelú lekárku.“ Prekvapení rodičia odpovedali lekárovi, že žiadneho lekára sem nedoviezli a o ničom podobnom nevedia.

Márne sa snažili túto lekárku nájsť. Lekárka už bola preč. Rodičia nechápali, ako mohla zmiznúť, a prehovorili lekára, aby išiel do lekárskej izby a zistil, kto to je, aby jej mohli poďakovať. Boli presvedčení, že je to lekárka z Grécka, alebo z Cypru, ktorá im zo súcitu prišla pomôcť. Boli ohromení, keď sa dozvedeli jej meno – svätá sa podpísala ako Marina z Andru.

Chvíľu stáli všetci nepohnute a v úžase. Oči sa im naplnili slzami vďakou a radosťou. Spomenuli si na slová, ktorými ich sprevádzal starec a predstavený monastiera sv. Mariny: „Dávam vám požehnanie na cestu so Ameriky, Svätá Marina bude na operačnej sále.“

Rodina Vase Vasila odchádza na každú dovolenku do monastiera na ostrov Andru poďakovať sv. Marine za záchranu Andreea.

Podľa časopisu „Stilos Orthodoxis“ z ruského originálu preložil Mgr. Ivo Ozimanič

S NAMI BOH, ROZUMEJTE JAZYCI

Stalo sa to v Sýrii, spomína jeromonach Izák (zo Sv. Hory Athos), v čase narastajúcej expanzie rímskokatolíckej misie v Sýrii. Medzi veriacimi, ale častejšie medzi duchovnými obch vyznaní (pravoslávnymi i katolíckymi), dochádzalo k diskusiám a sporom týkajúcich sa otázok viery. V jednom

takom spore sa katolícky misionár snažil svoje názory podložiť vystatovaním sa svojimi akademickými titulmi a svojou učenosťou, snažiac sa tak na svoju stranu stiahnuť pravoslávnych kresťanov. Na šťastie sa ani pravoslávny kňaz nedal zatlačiť do kúta

mnohovravnosťou svojho spolubesedníka. Dokonca ho prevyšoval svojou nábožnosťou a horlivou vierou v Boha. Bohužiaľ, diskusie nemali konca a nevedeli ani k očakávanému výsledku. Vtedy sa rozhodli urobiť experiment so Svätenou vodou. Za prítomnosti svedkov oboch vyznaní naplnili jednu fľašu vodou posvätenú pravoslávny kňazom a druhú vodou, ktorú posvätil rímskokatolícky kňaz. Obidve fľaše zapáčili a uložili na dobu jedného roka. Po uplynutí vyznačeného času sa predstavitelia oboch vyznaní opäť stretli za účasti veľkého množstva veriacich. Všetci vedeli, že výsledky tohto pokusu rozhodnú vo veľkej miere v rivalite obidvoch vyznaní v tomto kraji. Overili päčate na obidvoch fľašiach, či nie sú narušené. Päčate boli neporušené. A tak otvorili fľašu s vodou posvätenou podľa pravoslávneho obradu. Voda bola úplne čerstvá, prirodzenej vône. Pre overenie vodu ochutnala aj dozorná komisia. Bola otvorená aj druhá fľaša s vodou posvätenou podľa rímskeho obradu. Hneď po otvorení sa

ďalšie skúmanie vody ukázalo zbytočné. Kvalitu vody prezradil jej zápach. Výsledok bol jasný, nepotreboval ďalších komentárov. Doktrinálne aj duchovné víťazstvo bolo na pravoslávnej strane. Bol to nevyvrátiteľný dôkaz pravosti a čistosti pravoslavia.

Bol to dôvod veľkej radosti pravoslávnych, ktorí sa znova utvrdili vo svojej viere, v naše mocné:

„S nami Boh, čujte všetky národy, lebo s nami Boh.“

Z rozhovoru hieromnicha Gabriela (Krańczuka) z Świętej Góry Atos preklad diakon Dušan Tomko

„Nesúďte, aby ste neboli súdení“ Mt 7,1*

POSUDZOVANIE BLÍŽNYCH

Zákaz posudzovať bližných sa týka každého človeka bez ohľadu na spoločenské postavenie, vek, pôvod, či funkciu. To nie je len dobrá rada, odporúčanie hocikoho. Ale je to požiadavka evanjelia, ktorému Hospodin Isus Christos, pravý Boh a človek, pokladnica všetkej múdrosti, dal váhu prikázania – prikázania, ktoré normuje medziľudské vzťahy.

Bohužiaľ tak často v každodennom živote zabúdame na toto šľachetné prikázanie a sami si prisvojujeme hodnosť sudcu, ktorý vníma všetky nedostatky, okrem svojich chýb. Pripomeňme si, čo o posudzovaní bližných hovorí Sv. Evanjelium a sv. Otcovia Cirkvi.

Hospodin Isus Christos hovorí: „Nesúďte, aby ste neboli súdení. Lebo, akým súdom súdíte, takým budú súdiť vás, akou mierou vy meriate, takou namerajú vám.“ /Mt 7,1-2/

Prečo Christos zakazuje súdiť iných ľudí? V prvom rade preto, lebo ľudský súd je povrchný, opiera sa o vonkajšie fakty, lebo nedokážeme vidieť vnútorné príčiny daného hriechu či pádu. Apoštol Pavol nás vystríha: „Nesúďte predčasne, dokiaľ nepriđe Hospodin, ktorý osvieti všetko skryté a zjaví úmysly srdca.“ /1 Kor 4,5/ Po druhé – jediným spravodlivým sudcom ľudských srdiec je Isus Christos, ktorému Boh Otec dal všetku vládu a súd. A po tretie – zakazuje sa posudzovať bližných kvôli našej vlastnej hriechnosti a nedokonalosti.

Počujme, čo hovorí ap. Pavol: „Človeče, čo súdiš /iného/, ved' v čom iného súdiš, odsudzuješ sám seba, lebo ved' ty, ktorý súdiš, robíš to isté. ... Či sa nazdávaš, že újdeš Božiemu súdu? /Rim 2,1-3/

Stará múdrosť hovorí: „Kto cudzie

hriechy súdi, sám do nich neskôr padá.“

Túto múdrosť Sv. Evanjelia dobre poznali a verne zachovávali sv. Otcovia a slávni pustovníci Egypta. Apoftegma – rozprávania o živote otcov púšte hovoria o tom, že raz jeden starec uvidel brata, ktorý zhrešil. Neodsúdil ho, ale zaplakal a začal sa modliť za záchranu brata hovoriac: „Tento brat zhrešil dnes, no ja /nedaj Bože/ zajtra.“

Podobne postupoval aj prepodobný abba Pachomij. Hovoril: „Raz, keď som išiel púšťou, kvôli veľkej hmle som z a b l u d i l do akejsi dediny. Tu som zbadal ľudí, ktorí sa hádali, naťahovali, vulgárne si nadávali. Siel som t r o c h u ďalej, za-

stal som a začal som prosiť Boha o odpustenie mojich hriechov a spasenie týchto ľudí. Vtedy sa mi zjavil anjel s mečom v rukách a povedal mi: „Pachomij, týmto mečom zahynú všetci, ktorí súdia svojich bratov. Pretože si nikoho neodsúdil, ale pokoril si sa pred Bohom a prosil si o odpustenie svojich aj ich hriechov, tvoje meno bolo zapísané do knihy života.“ /Geronthikon/

Sv. Dimitrij Rostovský hovorí, že človek ktorý posudzuje bližného, sa podobá ZRKADLU, lebo zrkadlo odzrkadľuje každého a všetko, iba seba samé nedokáže zobrazit'. Tak aj človek, ktorý súdi iného, vidí všetkých a posudzuje ich postupovanie, iba samého seba nedokáže vidieť v Pravde.

Stalo sa, že aj otcovia na púšti, či už

z nepozornosti, nevedomosti, podľa hli pokušeniu a súdili svojich bratov. Ale neušlo to pozornosti Boha, ktorý ich napomenul a poučil ich nejakým trestom, aby ich priviedol k náprave a spaseniu.

Raz tomuto pokušeniu podľa hli aj abba Izaak z Téb /žil v VI. stor./ Keď raz navštívil jeden monastier, zbadal tam brata, ktorý zhrešil a vo svojom vnútri ho odsúdil. Vrátil sa do svojej kéli /cely/ a tam pred vchodovými dverami zbadal anjela, ktorý mu povedal: „Nepustím ťa dnu!“ - Starec sa ho s pokorou spýtal: „Prečo?“ - „Boh ma poslal, - povedal anjel, - aby som sa ťa spýtal, kde chceš, aby bol umiestnený brat, ktorého si odsúdil?“ - Starec porozumel svoj hriech, padol na zem a zaplakal: „Bože, môj! Zhrešil som, odpusť mi!“ - Vtedy mu anjel povedal: „Vstaň, pokoril si sa pred Bohom a tak ti Hospodin odpúšťa tvoju vinu, ale od teraz stráž svoje srdce, aby si nesúdil nikoho, kým ho Boh nebude súdiť.“

Niečo podobné sa stalo aj sv. Jánovi Savaitškému. Keď počul o svojom známom, mníchovi, že si zanedbáva svoje mníšske povinnosti, zvolal: „O, beda mu! Čos ním bude?!“ Zrazu sa mu zjavil Christos na križi, ktorý ho pokarhal za tieto slová a zobral mu mantiju /mníšsky odev/, čo znamenalo stratu milosti a pomoci Božej. Až po siedmich rokoch tvrdého pokánia sv. Ján znova dostal od Christa stratenú mantiju.

Na záver je potrebné podotknúť, že Hospodin Isus Christos nám nezabraňuje učiť, napomínať, či dokonca karhať, dokonca nás vyzýva, aby sme pomáhali bratom dôjsť k dobru a k spaseniu, ale v pravde a cez charizmu lásky – lásky, ktorá je ďaleká povrchnému súdu, či nedaj Bože odsúdeniu.

pripravil diakon Dušan Tomko

LITURGICKÉ OKIENKO

SÚČASNÁ VEČERŇA – IV. Veľká ektenia

Slovo ektenia (z gr. slova ekeino – naťahujem, zosilňujem, zbystrujem) znamená zosilnenú, usilovnú, intenzívnu modlitbu. Jej súčasná podoba nesie názov Megaly – veľká, podľa počtu prosieb, ktorých je dvanásť.

Nazýva sa veľkou preto, že obsahuje mnoho podrobných prosieb za všetky osoby a veci, a tým sa líši od inej ektenie, malej: „Paki, i paki mirom Hospodu pomolimsja“, v ktorej sú tieto prosby kratšie. Nazýva sa aj mirnou ekteniou, pretože sa začína prosbou za pokoj (mir).

1. „Mirom Hospodu pomolimsja.“ Čiže, pomodlime sa v pokoji s Bohom, s pravou vierou v Neho, s čistým svedomím a v pokoji so všetkými bližnými. Lebo nielen bez pravej viery v Boha a bez čistého svedomia, ale i bez vzájomného súhlasu (súlady) s bližnými nemôžeme pristupovať k modlitbe. Apoštol Pavol učí: „Chcem teda, aby sa muži modlili na každom mieste, pozdvihujúc sväté ruky, bez hnevu a sváru“ (1Tim 2,8). Sám Spasiteľ hovorí: „Keď sa chystáte na modlitbu, odpúšťajte všetko, čo proti niekomu máte, aby aj vám váš Otec na nebesiach odpustil vaše previnenia“ (Mk 11,25). Preto sa musíme modliť s takýmto pokojom a tak najprv musíme mať pokoj v sebe. Takto sa aj na hovorí na začiatku ektenie: V pokoji sa pomodlime k Pánovi (Veniamin, 1992, s. 80.).

2. „O svyšním miri i spaseniji duš našich...“, t.j. aby nám Pán poslal pokoj z hora, pretože je veľkým a drahocenným Christovým darom, ktorý povedal: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam“ (Jn 14,27). A takýto pokoj nám môže byť daný len zhora, lebo Svätý Duch vychádza od Otca a je poslaný Synom. Nemá nič spoločné so svetským pacifizmom. Apoštol Pavol hovorí: „A pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum, bude hájiť vaše srdcia a vaše mysle v Christu Isusovi“ (Fil 4,7). Môže pôsobiť, napomáhať a utvrdzovať kresťanský život, viesť na ceste k spásu duší.

3. „O miri vseho mira, blahostojaniji svjatych Božijich cerkvej i sojedineniji vsich...“ Pre tento pokoj zišiel na zem sám Boh a trpel, dal sa oplúvať smrťou na križi. Je jasné, že tu ide o pokoj na tejto zemi, hovorí sa tu o ľuďoch, ktorí stretli Spasiteľa a pripravili Mu príbytok vo svojich dušiach. Kňaz sa tu modlí za spojenie odpadlých ľudí od pravoslávnej Cirkvi, ako aj za blahobyt. svätých Božích cirkví (ich dobré postavenie), ktorý je možný len vtedy keď je pokoj na celom svete. Ich výsledkom bude spojenie všetkých ľudí v jedinej, svätej, všeobecnej a apoštolskej Cirkvi. Blahobyt cirkví stojí v centre, lebo Božia Cirkev je rajom na zemi.

4. „O svjatim chrami sem, i s viroju blahoviniem i strachom Božijim vchodaščim voň...“ Tu sa modlíme, aby vstupujúci do chrámu Božieho stáli v ňom so živou vierou, pravou zbožnosťou a so strachom, ktorý prináleží deťom Božím. Viera, podľa slov apoštola Pavla, prebýva s nádejou a láskou. Láska takto prináša pokoj. Ale láska k svetu neviditeľnému je nerozdeliteľne spojená so zbožnosťou a strachom.

5. „O blaženijšim mitropolitim našem..., i preosvjaščennijšim episkopim našem..., čestnim presviterstvi, vo Christvi diakonstvi...“ Modlíme sa za biskupov, pretože stoja v kňazstve na prvom mieste, za kňazov, ktorí spolu s nimi slúžia a konajú sväté tajiny. Za diakonov, ktorí slúžia pri konaní všetkých tajín a za ostatných, ktorí sú speváci a majú ďalšie služby. Takisto aj za ľudí ako verných, ktorí sa vierou a životom spájajú s posvätnými osobami, a ktorí sa nimi aj posväcujú (Veniamin, 1992, s. 80-81).

Použitá literatúra:

O'jin, V.I.: Vsenočnoje bdenije. Paris: YMCA PRESS, bez udania roku vydania.

Kormanik, P.: Liturgický rok v Pravoslávnej cirkvi. Prešov: PBF PU v Prešove, 1997.

Veniamin, archijep.: Novaja skrižal'. Tom I., repintnoje izdanije, Moskva: 1992.

Mgr. Jozef Nemčík, PhD.

Zo sveta

Pravoslávny metropolita v Indii podporil stavbu domov pre chudobných

(Bangalore, India, 30. apríl 2007 – ENI) Vybudovanie spolu 1500 domov pre chudobných bez ohľadu na to, ku ktorej kaste alebo vierovyznaniu patria prisľúbil pri príležitosti svojich 90. narodenín najvyšší predstaviteľ jedenej z Pravoslávnych cirkví v Indii. Metropolita Philipose mar Chrysostom z cirkvi Mar Thoma v juhodindickom štáte Kerala v minulých dňoch na oslave svojich narodenín dostal veľký kľúč symbolizujúci domy, ktoré sa majú čoskoro vybudovať. Do projektu je zapojených viacero organizácií vrátane miestnej vlády. Indický minister pre štátne plánovanie M V Rajasekharan označil metropolitu za skutočného proroka. "Potrebujeme ľudí, ktorí takýmto inšpirujúcimi krokmi vo verejnom živote pomáhajú presadzovať základné morálne hodnoty," povedal minister.

Ekumenický patriarcha Bartolomej I. dostal pozvanie na olympiádu

(Hong Kong, 27. apríl 2007 – ENI) Predstavitelia cirkvi v Hong Kongu pozvali ekumenického patriarchu Bartolomeja I., aby sa stal jedným z oficiálnych hostí počas olympijských hier, ktoré budú v Hong Kongu na budúci rok. Konstantinopolský patriarcha je pre mnohých pravoslávnych veriacich vo svete ich najvyšším predstaviteľom. Čínski cirkevní predstavitelia vyslovili svoje pozvanie začiatkom apríla počas oficiálnej návštevy Istanbulu. Na stretnutí s patriarchom sa okrem iných zúčastnil aj metropolita Nikitas ktorý je pravoslávnym arcibiskupom Hong Kongu a celej juhovýchodnej Ázie.

Ruská pravoslávna cirkev po 80 rokoch opäť jednotná

Na sviatok Nanebovstúpenia Pána ruský patriarcha Alexij II. a metropolita ruskej zahraničnej pravoslávnej cirkvi Lavrus podpísali dokument o kanonickom zjednotení. "Radosť naplnia naše srdcia," povedal patriarcha Alexej. Na významnú udalosť v chráme Christa Spasiteľa prišlo do Moskvy množstvo pútnikov z celého sveta. Patriarcha Alexij poďakoval prítomnému prezidentovi Putinovi za pomoc pri zjednotení rozdelenej Cirkvi a daroval mu ikonu Svätej Trojice.

Zahraničná cirkev sa oddelila od Moskovského Patriarchátu tri roky po bolševickej revolúcii a úplne s ním prerušila kontakt v roku 1927, keď sa

patriarcha Sergej v dobrej viere, že uchráni cirkev od vyhladenia, podriadil komunistickej vláde. Zahraničná cirkev to videla ako zradu a postavila sa do role ochrancu viery.

Po rozpade sovietskeho zväzu začali rozhovory o možnom znovuzjednotení. Minulý rok Moskovský patriarchát odsúdil Sergejovu podporu komunistov, čím sa pripravil priestor zmierenie oboch miestnych Cirkví.

Toto zjednotenie nie je zlúčením, zdôraznil metropolita Lavrus. Zahraničná cirkev si ponechá svoj majetok a tiež správnu a finančnú samostatnosť. Táto nezávislosť sa podľa Alexeja blízkej budúcnosti nezmení, no neskôr môže dôjsť k bližšiemu spojeniu.

Zdroj: mr

(Vatikán, 18. máj 2007 – EPD) Rímskokatolícka cirkev privítala znovu zjednotenie Ruskej pravoslávnej cirkvi. "Som si istý, že hlas pravoslávnej cirkvi bude v dôsledku tohto zjednotenia zreteľnejší a silnejší", povedal katolícky arcibiskup v Moskve, Tadeusz Kondrusiewicz v rozhovore pre Rádio Vatikán. Ako ďalej uviedol arcibiskup, zjednotenie ruských pravoslávnych posilní ich schopnosť účinne obhajovať kresťanské hodnoty v dnešnej spoločnosti

BLAHOŽELÁME

Hospodina budem chváliť po celý svoj život, svojmu Bohu spievať žalmy, čo živý budem. " (Ž 146,2)

Dňa 10. júla 2007 sa doživa Bohom požehnaných 80. narodenín sestra **Anna Jelinská**. Rodáčka z Falkušoviec prežila väčšinu života so svojim nebohým manželom, hlavným kantorom, v Markovciach. Po manželovej smrti preberá ťažkú úlohu kantora sama, ktorú vynikajúcim spôsobom zvláda už jedenásty rok. Okrem kantorskej služby bola a je stále sestra Anna vzornou a aktívnou veriacou, ktorej nič nezabráni zúčastniť sa služieb Božích. Pomáhala, ako mnohí iní, aj s výstavbou chrámu, farskej budovy, z vlastných finančných prostriedkov pomohla obnoviť ozdobný kríž na slávu Božiu pred Chrámom Uspenyja Presvjatoj Bohorodici v Markovciach. A musíme spomenúť a predovšetkým poďakovať za jej nezabudnuteľnú pomoc pri formovaní mladých kňazov, ktorých Hospodin povolal na kňazskú službu do PCO Markovce. Aj touto cestou jej vyprosujeme u Hospodina veľa Božej blahodate, zdravia a síl do ďalších rokov života.

Na mnohaja a blahaja lita!

*Duchovný správca
a veriaci PCO Markovce*

NEKROLÓG

Za zosnulým bratom Júliusom Dufincom

Minulého roku 19. augusta pravoslávny veriaci brat Július Dufinec oslavil 100 rokov svojho narodenia. No nedožil sa už ďalších narodenín. Zosnulý brat Július Dufinec sa narodil v obci Suche, okr. Michalovce ako osme dieťa z 13 detí svojich rodičov učiteľa a kantora Jána Dufinca a matky Márie rod. Forinovej. Zosnulý pracoval ako úradník v Becherove na Ukrajine a tu sa aj oženil s Gizelou Il'kovou. Počas 54 ročného manželstva vychovali 6 detí. V Zemplínskej Širokej žil zo svojou rodinou 38 rokov. Pracoval na rozličných miestach a naposledy v Slovenskej poisťovni. Posledných deväť rokov svojho života prežil u svojej dcéry v Trebišove, kde aj zomrel.

Pohrebný obrad a rozlúčku nad zosnulým vykonal duchovný Štefan Horkaj v Michalovciach v Dome smútku dňa 25. mája, za účasti jeho blízkych a milovaných detí, príbuzných, známych a veriacich. Tu bol uložený do rodinnej hrobky. V deň svojich 100 narodenín života 19. augusta 2006 povedal svojej rodine tieto slová, ktoré aj my všetci môžeme si vziať k srdcu: „Želám si, aby ste nikdy nezabudli, do ktorej a akej rodiny patríte. Nemáte sa za čo hanbiť. Buďte svojim deťom dobrým príkladom a veďte ich správnym smerom tak, aby ste si svoje počínanie nikdy nemuseli vyčítať. Žite usporiadaným rodinným životom, vážte sa navzájom a odpúšťajte si, navštevujte sa, pomáhajte si, ctíte si svojich predkov a nezabúdajte na nich. Ste rodina a preto sa aj správajte rodinne a ktomu veďte aj svoje deti. Žite tak, aby nikdy, nikto z vás nepocítil, že je sám.“ A Maša Haľanová v jedenej svojej básne dodáva, že prečo treba takto žiť: „Život žiť je veľká zodpovednosť. Zomrieť to nie je len ísť do matky zeme, ale aj predtúpiť pred Boha.“

Blaženný pokoj a vičná jemu pamjať!

Zo života CSOU

Michalovskí zlatníci opäť ukázali svoj talent

V Libereckom kraji sa uskutočnilo medzinárodné stretnutie žiakov umeleckopriemyselných škôl – budúcich sklárov, brusičov, rytcov, maliarov skla, šperkárov, brusičov kameňa, kovorytcov a reprezentantov ďalších tvorivých remesiel. Na siedmich školách v štrnástich dielňach v čase od 8. júna do 18. júna 2007 osemdesiat mladých umelcov realizovalo svoje tvorivé zámery. Vzniknuté diela sa niesli v znamení DOTYKY.

Sympóziu umeleckopriemyselných škôl organizovala Vysoká škola chemicko-technologická v Prahe v spolupráci s Libereckým krajom a siedmimi školami ním zriadenými, za podpory Ministerstva školstva, mládeže

a telovýchovy Českej republiky. Záštitu nad týmto podujatím prevzal MUDr. Přemysl Sobotka, predseda Senátu Parlamentu Českej republiky a Dana Kuchtová, ministerka školstva, mládeže a telovýchovy Českej republiky.

Tohto ročníka sympózia sa zúčastnili žiaci usporiadateľských škôl i ďalších škôl z Českej republiky a zo zahraničia. Svoje zručnosti a talent predvzdali študenti z Bulharska, Francúzska, Nemecka, Poľska, Grécka, Slovenska, Talianska a Fínska.

Účastníci sympózia si mohli porovnať svoju umeleckú tvorivosť a remeselnú zručnosť, zoznámiť sa s postupmi a materiálmi odlišnými od ich doterajšej profesijnej činnosti. V doprovodnom programe poznávali zaujímavosti a krásy Libereckého kraja, spojené s umeleckopriemyslovou históriou, navštívili významné podniky regiónu. Súčasťou programu bola i návšteva hlavného mesta Praha.

Sympóziu bolo poriadané ako súťažné a v každej dielni vybrala porota víťazné dielo. Ocenenia udelili aj partneri a patróni jednotlivých umeleckých dielni. Prestížnym ocenením sa môže pochváliť aj Cirkevné stredné odborné učilište sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach. Sympózia sa zúčastnil žiak tretieho ročníka odboru zlatník a klenotník Michal Kontra, ktorý pracoval v dielni Strieborníctvo – kamene. Na sympóziu sa pripravoval pod vedením majstrov odbornej výchovy Eleonóry Žeňuchovej a Mareka Hrehu. Za svoj ateliérový šperk „Ona a život“ získal cenu partnera Granát DUV Turnov za najlepší umelecký objekt.

Tento úspech žiaka Cirkevného SOU sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach je len ďalším dôkazom toho, že vieme vychovávať zlatníkov, ktorí sa svojimi zručnosťami dokážu presadiť v silnej konkurencii nielen na Slovensku, ale i v zahraničí.

*Eleonóra Žeňuchová
Cirkevné SOU Michalovce*

POĎAKOVANIE

PRAVOSLÁVNA AKADÉMIA
– vzdelávacie, kultúrne, spoločenské
a informačné centrum v Michalovciach

d'akuje

všetkým spolupracovníkom a ľuďom dobrej vôle za prejavenu dôveru a pomoc našej organizácii darovaním 2% dane z príjmu.

Všetkým darcom praje mnoho Božej milosti, pracovních i osobných úspechov v dobrom zdraví a teší sa na ďalšiu spoluprácu.

S úctou

*Mgr. Róbert IVAN, PhD.
prezident*